

Večernik

Leto IV. (XI.), štev. 135

Maribor, ponedeljek 14. junija 1930

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejetan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Heimwehr in Pabstov izgon iz Avstrije

GLAVNI ORGANIZATOR HEIMWEHRA, BIVŠI NEMŠKI MAJOR PABST, SE JE PO IZGONU IZ AVSTRIJE IZSELIL V ITALIJO.

DUNAJ, 16. junija. V soboto izdano izgonsko povelje proti glavnemu organizatorju avstrijske Heimwehra, bivšemu nemškemu majorju Pabstu, je včeraj in danes politična senzacija Avstrije. Pabstov izgon je utemeljen s tem, da ni avstrijski državljani in da se je kot inozemec v nedopustni meri vmešaval v avstrijsko notranjo politiko. Kdo je povzročil njegov izgon in kdo bo nosil odgovornost, še ni jasno. Vlada označuje to sicer kot notranjo stvar dunajske policije, toda Heimwehrovci so prepričani, da pomeni Pabstov izgon iz Avstrije maščevanje notranjega ministra Schumijskega, ki se je v zadnjem času sprl z vodstvom Heimwehra.

Izgon glavnega organizatorja Heimwehra je izzval zlasti v tirolskih krogih veliko ogorčenje. Tirolci zahtevajo, naj vlada takoj preklicuje Pabstov izgon. Voditelja Heimwehra, dr. Stei-

dle in dr. Pirmer pa sta bila nasprotno na včerajšnjem zborovanju na Građiščanskem v svojih govorih zelo zmerna. Svarila sta člane pred vsakim nepremišljenim dejanjem in jih pozivala k najstrožji disciplini.

Socijalistična »Arbeiter Zeitung« pa označuje izgon majorja Pabsta kot uspeh socialne demokracije in napoveduje, da bodo socialisti po zadnji dobi kompromisa zopet prešli v ofenzivo.

Major Pabst je sicer vložil proti izgonu pritožbo, ki pa jo je dunajski župan Seitz kot deželni glavar zavrnil. Zato je Pabst včeraj popoldne v spremstvu svoje žene z letalom odletel v Italijo in prispel popoldne v Benetke, kjer ga je pričakovalo več tamkajšnjih vodilnih fašistov. Začasno se namerava Pabst nastaniti v Laganu, kjer ima njegova žena svojo vilo.

Maniu odklanja vsako revizijo mirovne pogodbe

RUMUNSKA POD NOBENIM POG OJEM NE BI MOGLA PRIVOLITI V REVIZIJO TRIANONSKE MIROVNE POGODBE.

BUKAREŠT, 16. junija. Včeraj se je vršilo z veliko napetostjo pričakovano zborovanje liberalne stranke, katero je proti želji strankinega vodstva sklical Jurij Bratianu, da pojasni novo nastali položaj po Karlovem povratku in izvede novo orijentacijo strankine politike. Kakor znano, so liberalci najhujši nasprotniki kralja Karola in so tudi ob njegovem povratku pod vodstvom Vintile Bratianu zavzeli odklonilno stališče, vsled česar je prišlo potem v stranki do razcepa. V svojem dvehurnem govoru je včeraj Jurij Bratianu pojasnil svoje stališče in priporočal, naj stranka revidira svojo politiko. Njegov govor je bil sprejet z velikim navdušenjem. V posebni resoluciji je bila izrečena kralju vdanost in zvestoba. Ker je Vintila Bratianu podal ostavko, je bil soglasno izvoljen za predsednika liberalne stranke Jurij Bratianu. V političnih krogih se naglašja, da pomeni ta preokret v liberalni stranki velik korak na poti h konsolidaciji notranje-političnih razmer v Rumuniji.

BUKAREŠT, 16. junija. Ministrski predsednik Maniu je pri sprejemu zastopnikov inozemskega časopisja izjavil, da izprememba na prestolu ne bo imela nobenega vpliva na zunanjo politiko Rumunije. Ta ostane tudi vna prej neizpremenjena.

Na vprašanje, kako stališče bi zavzela Rumunija, ako bi zasedel madžarski prestol Oto Habsburški, je Maniu odgovoril, da Rumunija ne bi trpela kršitve trianonske pogodbe, ki bi pomenila povratek Habsburžanov na Rumunsko. Madžarska naj v interesu miru na tako akcijo sploh ne misli.

Na tozadevno vprašanje je Maniu pojasnil, da je bil Karlov povratek vprašanje notranje politike Rumunije, dočim bi bil Otonov povratek na madžarski prestol vprašanje mednarodne-

ga prava, čegar kršitve Rumunija ne more dovoliti.

Na vprašanje, kako stališče zavzema rumunska vlada napram predlogu lorda Rothermera, da naj se v interesu dobrih odnosov med Rumunijo in Madžarsko izvrši majhna mejna revizija, je Maniu kategorično izjavil, da o reviziji meje ne more biti niti govora.

Francosko-jugoslovanska demarša v Rimu

BEOGRAD, 16. junija. Avala poroča: Zastopnika Francije in Jugoslavije bosta radi incidentov v Bariju izvršila pri italijanski vladi demaršo.

PARIZ, 16. junija. Pojasnila, ki jih je prejel francoski poslanik v italijanskem zunanjem ministrstvu od incidenta v Bariju, potrjujejo, da so italijanske oblasti storile vse, da preprečijo incidente. Tekom protifrancoskih in protitalijanskih izgovorov je bilo celo več orožnikov ranjenih. Zažgane zastave niso bile last konzulatov, marveč so jih sestavili demonstranti sami.

Program konference Male antante

BEOGRAD, 16. junija. Uradni program za letošnjo konferenco Male antante, ki se bo vršila 25. t. m. v Strbskem Plesu, je naslednji: 1. Izmenjava naziranj o splošnem mednarodnem položaju. 2. Razprava o skupni izvedbi haške pogodbe in pariškega sporazuma. 3. Odločitev stališča Male antante do Briandovega načrta o evropski uniji. 4. Razprava o gospodarskih vprašanjih v zvezi z odnosom s sosednimi državami. 5. Vprašanja, ki so na dnevnem redu prihodnjega zasedanja društva narodov.

Predsedstvo panevropske Unije v Jugoslaviji

BEOGRAD, 16. junija. Tu so se sestali predstavniki beograjskega, zagrebškega in ljubljanskega odbora panevropske Unije k ustanovni skupščini predstavništva panevropske Unije v kraljevini Jugoslaviji. Za predsednika jugoslovanske Unije za Panevropo je bil izvoljen gosp. minister v p. dr. Momčilo Ninčič, za tretjega podpredsednika bivši minister dr. Gosar, za častnega predsednika pa minister za zunanje zadeve dr. Voja Marinković. Izmed Slovencev sta v odboru še univ. prof. dr. Metod Dolenc, odvetnik dr. Majaran, odvetnik dr. Ravnihar, ravnatelj dr. Slokar, v častnem odboru pa min. dr. Korošec in poslanik dr. L. Pita-mic.

Legitimacije za četrtinsko vožnjo za Sokolski zlet v Beogradu

so prispale. Dobe se ob uradnih urah v društveni sobi v Narodnem domu in sicer v sredo od 18. do 19. ure. — Sokolsko društvo, Maribor, matica.

Razglasitev vojnega razporeda.

Letošnja razglasitev vojnega razporeda je določena na dan 22. in 29. junija z začetkom ob 7. zjutraj ter traja nepretrgoma do 6. zvečer in sicer na travniku vojaškega vežbališča na Teznu ob vsakem vremenu. Vojni obvezniki so vsi moški rojstnih letnikov 1880—1909, ne glede na to, ali so bili vojaki ali ne in ki so pristojni v mesto Maribor ter bivajo v mestu. K razglasitvi vojnega razporeda se morajo javiti tudi vsi daljci živine, vozil in drugih prenosnih sredstev, ne oziroma se na starost, a brez živine in vozil. Vsak obveznik mora prinesiti s seboj vojaško knjižico ali kako drugo vojaško listino ali domovnico, daljci živine pa vojaške živinske liste. Mestni avtobus bo vozil od 7. do 18. ure z Glavnega trga na vežbališče na Teznu in nazaj. —

Franjo Kurinčič — 50-letnik.

Znani bivši trgovec g. Franjo Kurinčič, eden glavnih ustanoviteljev »Ljudske samopomoči«, slavi danes 50letnico svojega življenja. Simpatičnemu in marljivemu društvenemu delavcu: Še na mnogo let!

Požar v Pobrežju.

Danes krog 6. ure zjutraj je izbruhnil požar v hlevu gostilničarja Simončiča, ki je zgorel. Domači in mariborski gasilci so bili takoj na licu mesta in požar lokalizirali, da ni zagrabil tudi še sosednih poslopij.

Povožen dveletni otrok.

Včeraj popoldne je privozil po Ciril-Metodovi ulici v Studencih Ivan Maček, voznik pivovarne Union, ki je razvažal pivo po raznih gostilnah in branjarijah. V bližini orožniške kasarne se je na sredi ceste igralo več 2- do 6-letnih otrok rodbine Majcenovič. Ko je privozil voz, so se starejši otroci razleteli, na cesti je pa ostalo dveletno dekletce. Voznik pa ga ni videl in voz je šel čez otroka. Zlomilo mu je levo nogo in težje poškodovalo levo roko. Otroka so prepeljali v bolnico.

Silna brezposelnost v Nemčiji.

Kako težka je gospodarska kriza tudi v Nemčiji, kaže dejstvo, da je bilo koncem maja letošnjega leta javljenih pri uradih delo 2,689.000 brezposelnih, ki iščejo delo. Lani jih je bilo ob istem času 1.200.000, tako da je število brezposelnih naraslo za 100%.

Nastop vojaštva na vsešokolskem zletu v Beogradu

BEOGRAD, 16. junija. Ob ogromnem zanimanju občinstva se je pričela včeraj popoldne na sokolskem zletišču javna telovadba vojaštva, kateri je prisostvovala vsa beograjska garnizija in na desetisoče ljudstva. Navzoč je bil tudi ministrski predsednik general Živković, vojni minister general Hadžić, minister dvora Jeftić, ministri Srškić, Maksimović, Uzunović, Preka, Trifunović, dr. Šibenik, dr. Frangeš, dr. Drinković, dr. Švrljuga, dr. Švegel, dr. Demetrovič, ves diplomatski zbor in vsi vojaški atašeji v Beogradu.

Prva točka, vojaške vaje z orožjem »Napred« so izvajali gojenci zrakoplovne šole in je bila viharo aklamirana. Tudi skupinske vežbe iz jutranje gimnastike gojencev vojaške godbene šole so žele burno odobravanje. Krasen je bil dalje nastop gojencev vojno-telničnega zavoda s prostimi in skupinskimi vajami.

Ob 5. popoldne sta prišla na telovadišče kralj in kraljica. Godba je zasvirala državno himno, na kraljevi loži se je dvignila zastava, vzklikanje: Živela kralj in kraljica! kar ni hotelo ponehati. Kralj je imel paradno generalsko uniformo, kraljica krasno modro toaleto. Na desni strani kralja je sedel podstarešina JSS, Eug. Gangl.

Takoj nato so se nadaljevale vežbe. Posebno so ugajale izredno lepe slike na konjih, ki so jih izvajali oficirji konjeniške šole. Zadnja točka je bila tekma v preskakovanju ovir, izvajali pa so jo oficirji kraljeve garde. Podstarešina Gangl je imel na zmagovalce kratak nagovor, čestitajoč jim imenom Sokolstva k lepemu uspehu. Prvo nagrado, kip jahača je dobil poročnik konjeniške šole Milorad Gjorgjević, drugo poročnik Borislav Popović, tretjo poročnik kraljeve garde Bogoljub Vuković.

Zvečer se je vršil na zletišču monstren koncert vojaških godb, pri katerem je sodelovalo nad 400 godbenikov pod vodstvom kapelnika kraljeve garde g. Dragutina Pokornega.

Novi rektor ljubljanske univerze

LJUBLJANA, 16. junija. Na današnji seji univerzitetnega sveta je bil izvoljen za rektorja ljubljanske univerze za leto 1930-31 profesor dr. Alfred Šerko, dolgoletni dekan medicinske fakultete.

Kriza v svetovni produkciji bakra

BEOGRAD, 16. junija. Na njujorški in londonski borzi so v zadnjih mesecih padle cene bakra, svincu in cinku za 20-30%, ker je v Ameriki ogromno neproplanih zalog teh kovin. Zato so že mnoga podjetja na svetu ustavila svoje obrate in odpustila na tisoče delavcev. Ako bo nastopilo še nadaljno padanje cen, bodo tudi naši rudniki prisiljeni, da ustavijo obratovanje vsaj delno. V rudniku bakra Boru, v svinčenih rudnikih v Mežici in železni grozi odpust krog 6000 delavcev.

Veliko slavlje na Mariborskem otoku

NAD 10.000 LJUDI JE VČERAJ OBISKALO PROSLAVO OTVORITVE NOVEGA KOPALIŠČA. -- SOKOLSKI NASTOPI IN PRVE PLAVALNE TEKME.

Malokatera slavnost v Mariboru pomeni tako rekorden obisk, kakor včerajšnja slavnostna otvoritev novega kopališča na Mariborskem otoku. Saj so avtobusi od zgodnjih jutranjih pa do poznih večernih ur neprestano prevažali ljudi tja do konca Koroške ceste, kjer se odcepi novo improvizirana pot blizu Drave do mosta, ki vodi na otok. Povrh pa so ves dan držali po cesti mimo Kamnice naravnost do otoka nešteti avtomobili, motorji in izvoški. Cele kolone naroda pa so lezle peš naravnost iz mesta. Cenijo, da je bilo opravljenih

nad 700 voženj

In da se je včerajšnjih prireditev na otoku udeležilo nad 10.000 ljudi iz mesta in okolice, pa celo tudi iz daljnih krajev. Pri vstopu na most je ljudi pozdravljalo lepo okrašen slavolok z jugoslovensko trobojnico in z napisom: Ljudstvu v korist — občinskemu svetu v čast! Most je na obeh straneh zavarovan z žično ograjo. Ob vstopu na otok te je pozdravljalo vrvenje naroda, trobojnice na visokih drogih okrog in okrog kopališča pa vse okrašeno. Že pred pol 11. uro, za katero je bila napovedana otvoritev, je bilo zbranega krog kopališča veliko ljudi, tribuna nad kopališkim upravnim poslopjem pa je bila polna povabljenih gostov. Točno ob pol 11. je

g. župan dr. Juvan s tribune

spregovoril, pozdravil vse navzoče, zlasti okrogne inšp. dr. Schaubacha kot zastopnika vlade, generala Stanislavljeviča in pukovnika Radovanoviča kot zastopnika vojske, stolnega župnika Moravca kot zastopnika cerkve, zastopnike vseh uradov, oblasti ter korporacij; povdaril je veliki pomen nove, ljudskemu blagru namenjene naprave, ki je bila že davno nujna potreba mesta in okolice ter tujkega prometa; povdaril je, da novo kopališče

ni pridobitno podjetje,

ampak da ima predvsem služiti ljudskemu zdravju in javnemu blagru; izrekel je zahvalo trdki gg. inž. Jelenc in Šlajmer, ki je delo strokovnjaško izvršila, inž. mestnega gradbenega urada Baranu, predsedniku Opleševalnega društva dr. Lipoldu ter vsem ostalim, ki so kakorkoli pripomogli k izvršitvi velikega projekta. Dozdaj dovršena dela so le prva etapa. Predlagal je udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju. Godba »Drave« je intonirala državno himno, ki jo je ves narod stoje poslušal. Nato je župan proglasil,

da je kopališče otvorjeno

in povabil goste k ogledu kopališča in nato k zakuski na verandi restavracije. G. inž. Baran je še pojasnil tehnično plat kopaliških naprav. V bazene pa so že tudi poskakali plavalci, z višine skalnega stolpa kot prvi državni prvak v umetnem skakanju Strnad, in tako s svoje strani izvršili slovesno otvoritev bazena za plavalce. Tudi v otroškem bazenu, kamor je že v soboto kot prvi sto-

pil mali Mur, sinček g. inž. Šlajmerja, je včeraj kot prvi pljusnil mali Čeda Ravnik, za njim pa takoj cela gruča malčkov. V vseh bazenih se je razvilo veselo kopalsko življenje.

Na verandi pa je pri zakuski, ki je bila servirana pod strokovnjaškim vodstvom g. restavraterja Majdiča, spregovoril kot prvi g. podžupan dr. Lipold ter še enkrat izrekel zahvalo vsem, ki so k realizaciji projekta pripomogli. Kopališče je namenjeno

mestu, okolici in tujcem.

Govorili so še imenom vlade g. okrogni inšpektor dr. Schaubach, general Stanislavljevič, inž. Debeljak imenom Jugoslov. plivaškega Saveza, primarij dr. Černič imenom zdravnikov, prof. Keada imenom Sokola in Narodne Odbrane. Vsi so čestitali mestu na veliki pridobitvi.

Po končanem oficijelnem delu je nastalo na vsem otoku

naživahnejše vrvenje:

v bazenih, v restavraciji, pri šotorih, na vrtiljaku, na otroški drči, na prostorih za solnčenje itd. Slavnostni odbor pod vodstvom g. ravnatelja Tomana je imel polne roke dela že ces teden poprej, zlasti pa tudi včeraj, da je ogromna prireditev kolikor toliko potekla v smislu programa. V bazenih so se vršile razne plavalne tekme, popoldne so nastopile tudi sokolske skupine s telovadnimi točkami, vršila se je tudi volitev »miss Maribor«, vmes pa je veselo svirala godba »Drave« in dvigala splošno razpoloženje. Pot med Mariborom in otokom je ves popoldan in pozno v noč izgledala kakor mravljinca steza. In ko je bil v prvih nočnih urah otok bajno razsvetljen z raketami, umetnim ognjem in bengalsko lučjo, se je vsakdo zavedal, da je Mariborski otok res

pravcati paradiz.

Razpoloženje je dvigal tudi še radio na strehi upravnega poslopja, ki ga je instaliral Radio Ljubljana.

Tekom popoldneva je prispel tudi pomočnik bana g. dr. Pirkmajer, ki je že tekom popoldneva občini poslal brzojavno čestitko.

Slavnostna otvoritev našega novega kopališča je pokazala po svoji ogromnosti, da narod ceni veliko delo, ki naj sedanjim in bodočim generacijam nudi vse možnosti

za gojenje in čuvanje zdravja,

ki pa naj našemu mestu obenem odpre nove možnosti

za dotok tujcev

v Maribor kot letovišče mesto. Vsi gostje, ki so prišli od zunaj, zlasti tudi Ljubljančani, so dajali duška izrazom za čuden nad ogromnimi kopališkimi napravami, ki pomenijo za Maribor neprecenljivo pridobitev. Kako se bodo šele čudili, ko bodo vsa dela dokončana in ko bo otok res spremenjen v pravcati raj, kjer bo lahko vsakdo iskal miru, zdravja, zadovoljstva in sreče!

dišču dokazal, da je napredoval na zelo dostojno umetniško višino, tako, da se pričakuje tudi ta balezni večer z največjim zanimanjem. — Kot poslednja premijera se pripravlja za zaključek sezone zelo zabavna francoska komedija »Sestrična iz Varšave« v režiji g. Skrbinka.

Glavni odbor Vinarskega društva za dravsko banovino

je imel v soboto dop. sejo v Mariboru pod predsedstvom g. Lovra Petovarja. Za tajnika in blaginika je bil izvoljen g. klet. nadz. v p. Iv. Zabavnik. Sklenjeno je bilo, da se vrši prihodnji občni zbor in kongres koncem aprila 1931 v Mariboru in da se obenem tu priredi velika vinska razstava za vso dravsko banovino. Na znanje je vzel odbor poročilo Glavnega Saveza vinogradnikov in sadjarjev, ki namerava prirediti v Beogradu veliko sadno in vinsko razstavo. —

Mariborski in dneoni drobiž

Odlomek iz mladostno-zločinske romantike

Obkoljena od policije sredi žitnega polja s'rel v glavo.

16letni S. in 17letni Vili K., ki sta bila pred meseci aretirana, ker sta vlomila v trafiko in trgovino pri Magdalenskem parku, pa od sodišča do obravnave izpuščena na svobodo, sta se podala takrat iskati delo proti Poljčanam. Vinogradniška posestnica K. v Studenicah ju je vzela kot vinogradniška delavca in pravi, da sta bila pridna. Dne 12. tm. pa je odšla v Maribor k zobozdravniku. Mlada zločinka pa sta še tisti dan vlomila v njeno stanovanje in pokradla razno orožje in strelivo, ure in druge predmete. Vlomila sta tudi v klet in se napila korajže. Tako oborožena in okorajžena sta odšla še na sosedno vinogradniško posestvo g. O., sta tudi tam vlomila v stanovanje in odnesla 2 dvocevni lovski puški, obleke in več drugih stvari. Tako od pet do glave oborožena sta odšla proti Makolam. Ko so ju kmetje zapazili, so ju začeli zasledovati, ker pa sta začela proti njim streljati, se niso upali več blizu. Skrila sta se v nekem gozdu in šele ponoči nadaljevala pot proti Ptuj in Mariboru. Drugega dne proti večeru sta prišla v Maribor in prenočevala vsak pri svojih. V soboto dopoldne pa je prispelo na tukajšnji policijski komisariat od orožniške postaje v Poljčanah brzojavno obvestilo o tam 12. tm. izvršenih vlomih ter da sta navedena S. in K. s plenom izginila proti Mariboru. Policijski agenti so šli takoj na delo. Na domu K. so našli S.-a in ga aretirali. Našli so pri njem še tudi del ukradenega blaga. K. pa je očitno zavohal nevarnost in se skril v bližnjem žitnem polju ob železniškem traktu. Policijski organi pa so ga vseeno opazili in od treh strani obkolili. Ko je K. videl, da ne more pobegniti, se je sredi rženega klasja ustrelil z repetirko v desnico sence. Projektil je na levi strani izstopil. Ko so policijski organi priskočili, je bil K. še pri zavesti in je priznal vlogo. Pri sebi je imel še nabasano lovsko puško ter okoli trebuha pas, poln nabojev. Odpeljati so ga dali z rešilnim avtom v bolnico, kjer je kmalu padel v nezavest. Včeraj popoldne pa je spet prišel k zavesti in danes dopoldne so ga že mogli zaslusati. Izgleda, da bo ostal pri življenju, če ne pride do kakih komplikacij. K. je bil — kakor znano — tudi glavni činitelj pri znanem vlovu v železno blaginjo stavbenika Kiffmanna minulo zimo.

5500 ljudi na otoku.

Povodom slovesne otvoritve kopališča na Mariborskem otoku je bilo prodanih včeraj okrog 4500 stopnic, celoten poset veselice pa je znašal približno 5500. Veselica je trajala do 3. jutraj in ves čas ni prišlo niti do najmanjšega pripetljaja, ki bi zahteval intervencijo policije. Zgodila se tudi ni nobena nesreča. Poset pa bi bil gotovo še večji, da niso zlasti popoldne, nekateri brezvestneži razširjali po mestu vesti, da znaša vstopnina na otok 20 in še več dinarjev. Kako korist so imeli od tega, res ne vemo.

Danes ponedeljek

kabaretni večer

s popolnoma novim sporedom v Veliki kavarni. Pomočnik bana dr. Pirkmajer v Mariboru.

V našem mestu se mudi v službenih poslih pomočnik bana dravske banovine, g. dr. P i r k m a j e r. Včeraj dopoldne je poslal povodom otvoritve kopališča podžupanu dr. Lipoldu sledečo brzojavko: »Radujem se današnjega dogodka otvoritve Mariborskega otoka ter čestitam našemu Mariboru na koristni in velepomembni ustanovi, ki je sad složne in smotrene občinske politike. Želeč Mariboru najboljšega napredka in bogatega razvoja, pozdravljam mestni občinski zastop in vse udeležence današnjega slavlja.« Popoldne pa je prišel g. podban osebno na otok in si ogledal kopališče. Danes se g. podban zopet vrne v Ljubljano.

Razsodba v procesu proti dr. Mačku.

V pet tednov trajajoči razpravi proti 24 zagrebškimi omladincem, je bila v soboto popoldne pred držav. sodiščem za zaščito države ob ogromnem zanimanju občinstva razglašena razsodba, s katero so bili dr. Maček, Albin Gašparac, Boža Arnshek, Štefan Glušac, Milan Leonaić, Anton Štefanić, Mirko Debanić, Franjo Kuntić, Vilko Begić in dr. Lebović oproščeni, dočim so bili obsojeni: Ivan Bernardić na 15 let težke ječe, Cvetko Hadžija na 5 let, Martin Franekić na 5 let, Ljubomir Kremzir na 6 mesecev, Stjepan Mateković na 10 let, Filip Payer na 10 let, Ivan Ban na 1 leto, Ivan Štrlak na 6 let, Velimir Mocnač na 3 leta, Gjuro Veselić na 1 leto 6 mesecev, Ivan Prpić na 2 leti, Ante Štefanac na 4 leta, Pavle Margetić na 6 mesecev, Jelašić Jakob na 3 leta. Kremzir in Margetić, ki sta prestala kazni s preiskovalnim zaporom, sta bila z ostalimi oproščenimi obtoženci vred takoj izpuščena. Včeraj so se vsi oproščeni obtoženci z dr. Mačkom na čelu vrnili iz Beograda v Zagreb. —

Cenjeno občinstvo se opozarja na

Povratek srca

prekрасni vefilm, kakršnega že dolgo niste videli. Predvaja se od danes naprej v

„Kino Union“

Žalitve uradnih oseb pred sodniki.

V soboto se je vršilo pred mariborskim okrognim sodiščem kar 14 razprav, skoro vse radi žalitve uradnih oseb, t. j. radi prestopka zoper čast po § 322 novega d. z. Trg. potnik Rudolf Živko iz Maribora je dobil 15 dni zapore in 60 Din globe, ker je 4. marca navsezgodaj prišel pijan na kolodvor in hotel v restavracijo. Ker mu tega niso dovolili, je zabrusil viš. pol. stražniku Petejanu: »Du bist ein echter windischer Hund!« Bil je že enkrat radi podobne afere kaznovan po § 104 srb. k. z. — Delavec Štefan Velgy iz Čentile pri Dol. Lendavi je 15. febr. tl. v razgovoru z več ljudmi obdolžil orožnika Lovrenca Žugmana stanice Dolina, da ve, kdo je zažgal mešica dec. pos. Toki v Čentibi, da pa storilca noče izdati, ker sta si prijatelja. Sodišče je prisodilo Velgyju 2 meseca strogega zapore in 25 D globe, vendar pogojno za 2 leti. — Posestnica Marija Ciglar iz Vel. Varnice v Halozah je 26. marca tl., ko sta prišla v njeno hišo fin. organa Hinko Vidovič in Štefan Klaine po nalogu glavnega oddelka fin. kontrole v Mariboru izvršiti hišno preiskavo, ker se je domnevalo, da ona in njen mož tihotapita saharin, nad njima kričala, da nimata pravice preiskovati njene omare, naj se povereta od hiše, ju psovala za tata itd. Obsodili so jo samo na 100 Din globe ali v slučaju neizterljivosti na 2 dni zapore. — Žel. urad. K. pa je 28. febr. tl. opsoval v Moškanjcih na kolodvoru postajenačelnika Plahuto, ki je z nekim znancom italijanski govoril, za italijanaša in ga tudi dejanski napadel. Tudi je opsoval postajnega delavca, ki ga je miril. Obsodili so ga na 2 dni strogega zapore in 100 Din globe, vendar pogojno za 1 leto.

Jubilej skromnega moža.

Kdo ne pozna Martina Zorjana, rojaka iz Ormoža, služitelja pri prostovoljnem gasilskem društvu? — Že četrto stoletje vrši svojo službo pri važni človekoljubni ustanovi in je kljub naporom noč in dan še čil in zdrav. Sprva je oskrboval številne konje in le težko se je privadil novodobnim avtomobilom in njih negi. Že limo skromnemu jubilaru še mnogo let življenja in udejstvovanja v plemeniti službi. —

Sv. Vid — črešenj sit.

Včeraj je godoval sv. Vid, ki tudi pri slovenskem kmetu uživa prav veliki ugled. Kdor ta dan ali na predvečer gre na črešnjo, se mu zgodi nesreča. To legenda rično pravilo je izkusil tudi Karlo Koršič, ki je plačal svojo podjetnost z življenjem. — Na trgu je sicer že vse polno črešenj, deloma zdravih, deloma »živih« vendar po taki ceni, da se jih marsikateri siromak ne more do sitega najesti.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Ponedeljek, 16. junija. Zaprto.

Torek, 17. junija ob 20. uri »Bobrov kolu«, ab. B. Kuponi. (Zadnjič).

Sreda, 18. junija ob 20. uri »Adieu Mimi«. Poslovilni večer g. A. Harastoviča.

Četrtek, 19. junija. Zaprto.

Petek, 20. junija. Ob 20. uri »Baletni večer članov ljubljanske opere«, ab. C.

Iz gledališča. V torek, 17. t. m. se vpri zori zadnjič v sezoni vesela Hauptmannova tatinska komedija »Bobrov kolu« ab. B. — V sredo, 18. t. m. bo poslovilni večer dosedanjega člana mariborskega gledališča g. Antona Harastoviča, ki bo poslednjič nastopil v moderni zabavni opereti »Adieu Mimi« kot tajnik. — Baletni večer članov ljubljanske opere se bo vršil v petek, 20. t. m. za ab. C. Balet ljubljanske opere je že pri poslednjem svojem gostovanju v marib. gle-

„Delavska visoka šola“

KONKRETNI PREDLOGI ZA DELOVANJE. — PRAVILNI IN NEPRAVILNI PROGRAMI. — VISOKA ŠOLA ZA ŽIVLJENJE.

Že dalj časa razpravlja naše časopisje o smotrih in programih Ljudskih univerz v delavskih krajih. Padajo tudi očitki o nedostatkih glede na pravi smoter teh izobraževalnih ustanov, o nepravilnem motrenju ljudske vzgoje in izobraževanja sploh. Nasprotna stran očitke odbija s tem, da zanika nedostatke, med vrstami pa priznava upravičenost globljega pojmovanja vzgoje širokih narodnih plasti, pristaja na program in predlaga »več konkretnega«.

Da od slučajnih razmer odvisna predavanja ne morejo poseči dovolj globoko, je nesporno. Morda je predavatelj snov vsestransko obdelal, jo podal v zanimivi obliki in žel vsesplošno odobravanje, vendar — vzeto iz stališča vzgoje — delavcu predavanje ne bo mnogo koristilo, če je imela snov zgolj »razvedrilo« kot »glavni cilj«, ne pa — izobrazbo za življenje. Prav gotovo je brskiranje višjih ciljev — Ljudskih univerz — »zavajanje«, ker »razvedrilo« nikoli in nikdar ne sme biti glavni smoter institucije, ki jo delavstvo poseča z zavestno voljo in z željo, da bo predavanje imelo zanj praktično vrednost. Da pa mora biti ta snov podana čim bolj razvedrilo — je samoumevno. Umetno je, če navedemo povsem pravilno in nepravilno sestavljen program dveh delavskih Ljudskih univerz:

I. O čarovništvu v splošnem, o čarovniških procesih, trojni jaz človeka, ustroj družine, pomen človeške družbe, potovanja po Egiptu, žena gospodinja, od kovača do vladarja, problem štednje, prva pomoč v nezgodah, tuberkuloza, gora Sinaj, pravilna prehrana, Madžarska in Madžari.

Gre predvsem za predavanja kot celoten kompleks, nikakor ne za posamezna predavanja, ki so bila s strokovnega stališča neoporečna in predavateljev samoumevno ne zadene nikaka krivda, če so »padli« med ta »konglomerat«. Prav go-

tovo bi skoro vsa predavanja, prikladna potrebam delavstva, v sistematičnem programu imela docela drugačen efekt. Le pogledimo drug slučaj!

II. Izobrazba delavca nekdanj in danes. Zgodovinski razvoj naših krajev z ogle dom muzejev. Razvoj strojev, orodja, tehnike. Najnovejše iznajdbe in izumi. Industrializem. Sodobna socialna zaščita delavstva. Delavstvo in zdravje (medic. predav.). Zdrava stanovanja in praktične stavbe. Razvoj železnic in njihov gospodarski pomen. Naravna bogastva naše države. Gospodarski položaj naše države. Ideja Panevrope. Trgovina v toku časa. Medvojna odvisnost trgovine in proizvajanja. Pomen organiziranja in združništva. Razvoj delavskih pokretov. Medsebojne vezi kulturnega življenja. Vloga znanosti in umetnosti. Šola nekdanj in danes. Vpliv socialnih razmer na duševnost otroka. Vzgoja v družini. Gospodinjstvo nekdanj in danes. Problem štednje. Položaj delavstva v posameznih državah.

Program bi se dal izpopolniti še z marsičem, vendar kaže že tudi v tem obsegu povsem konkretne naloge in višje cilje v vzgoji in izobraževanju delavstva. Res je, da se »celih ljudi« in »značajev« ne da ustvarjati kar čez noč. Prav gotovo se z nesmotrenim razvedrilnim usmerjanjem naravnost profanira vzvišena ideja Ljudske univerze, ki naj bo res visoka šola za ljudstvo, ki mu pokaže smernico za življenje in delovanje. To je naravnost potrebno v strukturi današnjega življenja ki ne pozna več človečanstva, poštenosti, iskrenosti in zaupanja...

Sigurno je pa eno! Delavstvo, ki bo deležno smotrene vzgoje in izobrazbe, bo prenašalo življenjske križe in težave lažje; Spoštovanje do dela ne bo le prazna fraza, ampak kašipot v boljšo bodočnost.

hribov, dočim se tam v naravi ne najde kaka izrecna razpoka, ki bi vsiljevala tamšnjim domačinom ta vtis pri imenodaji.

Nemci so po priselitvi v naše kraje postopali slično, kakor danes Italijani s našimi krajevnimi imeni. Če je bilo ime jezikovno razumljivo, potem so ga kratkomalo prevedli v svoj jezik, če tudi mnogokrat napačno radi dvopomenbnosti izraza; ako jim je pa etimologija delala preglavice, potem so ga prilagodili posebnostim svoje govorice ne glede na to, ali ima nova tvorba kak krajevno utemeljen pomen ali je pa samo tako rekot z lopato nametana skupina glasnikov. In to so oni slučajji, v katerih ni mogoče vprašanja rešiti prepričevalno, ker se ni zakotvila niti ona blika prvotnega slovenskega imena. Da bi se rabila še nadalje nesmiselna oblika »Rošpoh«, je v obče nevzdržno, ker bi kazalo v vsej nagoti našo narodno nezavednost. Imena: Rošpoh, Lajtersperg, Majšperg, Marenberg, Rajhenburg itd., niso ne nemška, ne slovenska, timveč — rovtarska! —

10. »Muretinci« ali »Meretinci«.

Za grad kakor vas »Meretinci« je bilo od pamtveka do l. 1919 v domači kakor javni rabi le to ime. Danes pa že bomo na občinski deski, v kartah in celo že tudi v uradnem »Rječniku« (1925) ime »Muretinci«. Ne vemo sicer, kdo ima ta »popravek« na vesti, vemo pa, da že čez šest stoletij ni znana niti ena listinska oblika s korenino »mur«, kajti najstarejša danes znana oblika iz l. 1322 se že tudi glasi »Meretinczen«, l. 1433 »Meretincz«, l. 1442 »Mertinczen«, l. 1495 »Meretinczen«, l. 1789 »Meretinczen«. — Zgodovinsko pravilno ime je torej edinole: »Meretinci«, in se naj uvede v tej obliki zopet v uradno rabo.

Popravki. — Pri 6. članku (»Dolgoše«) beri v 21. vrsti »priseljenci« mest »prisiljeni«. — Pri 7. članku (»Vrhovce«) se v 8. vrsti vrnila vrsta nekega tujega članka, katera je povzročila popolno vsebinsko zmedo, in se mora glasiti: »ime »Zarekovci«, toda edino pravilno je...«

15.355 občinskih knjižnic na Češkoslovaškem

Na Češkoslovaškem je uveljavljen zakon, po katerem mora vsaka občina ustanoviti in vzdrževati javno ljudsko knjižnico. Sedaj je izšla statistika o stanju občinskih knjižnic v l. 1927., ki seveda ne kaže slike današnjega stanja, vendar lahko prilično sklepamo, kako je danes. Takrat je od 12.840 občin v takozvanih historičnih deželah (Češko, Moravsko in Šlesko) imelo občinske knjižnice že 11.633 občin. V teh knjižnicah je bilo 5.002.840 knjig, ki se jih je posluževalo 712.752 čitateljev. Stroški za knjižnice so znašali 12.475.339 Kč. Na Slovaškem je v navedenem letu imelo občinske knjižnice že 3451 občin (92%) z 399.938 knjigami in 160.310 čitatelji. Iz Podkarpatske Rusije so podatki še nepopolni. Knjižnic je bilo 271 z 42.106 zvezki in 7264 čitatelji. Ražen tega pa je bilo v CSR še 18.157 strokovnih knjižnic in 4.095.885 knjig v šolskih knjižnicah.

Poljske kolonije v Jugoslaviji

Krakovski »Ilustrowany kurjer Codzienny« objavlja iz peresa svojega beograjskega dopisnika, lektorja poljskega jezika na beograjski univerzi, dr. Papierkowskega, dopis »Poljski poslanik v Jugoslaviji o poljskih kolonijah«. Opisuje v njem potovanje poslanika in pooblaščenega ministra poljske republike v Beogradu, dr. Vavilava Babinjskega, ki je v družbi svoje gospe, prvega tajnika Machomureja, generalnega konzula poljske republike v Zagrebu dr. Romana Lezarskega in njegovega tajnika Kowalika prepotoval vse naselbine v Bosni, kjer so Poljaki. To je prvi obisk reprezentantov poljske republike poljskim kolonistom v Bosni. Poljski poslanik in njegovo spremstvo so bili povsod prisrčno sprejeti. Prepotovali so občine Devetino, Trešolj, Novi Marinac, Kunovo, Prnjavor, Staro Dobrovo itd. Dopis iznaša tudi šolske potrebe poljskega prebivalstva.

Sport

Prva plavalna tekma na Mariborskem otoku

Včeraj so se vršile v Mariboru prve plavalne tekme v stoječi vodi in sicer v plavalnem bazenu na Mariborskem otoku. Ljubljanski plivaški podsavez, ki je prevzel izvedbo tekem, daleko ni nudil to, kar se je splošno pričakovalo. Najinteresnejša točka vatter-polo tekma je izostala; zakaj nam ni znano. Na startu se je zbralo okoli 80 tekmovalcev. Rezultati so bili sledeči:

I. 50 m prsno plavanje za gospode: Grupa I. 1. Wilfan (Primorje) 31"; 2. Turnšek (Ilirija) 31 1/2". 3. Žirovnik (Ilirija).

Grupa II. 1. Tuma (Prim.) 34" 2. Otruba (Ilir.) 35 1/10; 3. Erbečnik (Prim.)

II. 50 m plavanje za dame prosti stil: 1. Lampret (Ilir.) 39 1/2"; 2. Bradač (Ilir.) 41 1/10; 3. Fettich (Ilir.)

III. 100 m prsno plavanje za dame: 1. Sever I. (Ilir.) 1'47 1/10; 2. Sever II (Ilir.) 1'47 1/10; 3. Franc (Prim.)

IV. 100 m hrbtno plavanje za gospode: 1. Wilfan (Prim.) 1'26 1/5; 2. Žirovnik (Ilir.) 1'29"; 3. Sturm (Prim.)

V. Skoki 10 m. 1. Strnad, Čerček (Ilir.) a 4 skoke; 2. Zicherl (Ilir.) 3 skoke; 3. Dovčar (Žel.) 2 skoka.

VI. Štafeta 4x50 za gospode, prosti stil: 1. Ilirija I. (Kodre, Lovrenčič, Žirovnik, Turnšek) 2'11 1/5; 2. Ilirija II (Sever I, Lamprecht, Bradač), 2'23 1/5; 3. Primorje I.

VIII. 50 m prosti stil za dame (za mariborske plavalce): 1. Leskovar Ljubica; 2. Vadnu Eliza; 3. Fürst Draga (vse tri ISSK Maribor).

IX. 50 m prosti stil za gospode, za mariborske plavalce: 1. Jandl (ISSK Maribor) 41"; 2. Bertonec Stane (ISSK Maribor) 41 1/5; 3. Vesjak (Rapid) 42"; 4. Kokovec (ISSK Maribor) 42 1/5; 5. Hartlieb (Železničar).

Jurija je bila sestavljena sledeče: vrhovni sodnik Sancin (Prim.); sodniki: inž. Debeljak (Prim.), prof. Kuljič (Prim.), dr. Kramaršič, Pöhl, Ribač, inž. Bleiweis; zapisnikar: Fišer (Žel.).

Cestni tek Maribor - Kamnica.

ISSK Maribor je včeraj dopoldne priredil cestni tek na 7500 m dolgi progi Maribor - Kamnica - Maribor. Startalo je 13 atletov, od teh je 11 prislo na cilj. Kot prvi je prišel Podpečan (Železničar) v času 25.13; 2. Seifert (Rapid) 25.21; 3. Straub 25.46; 4. Tropičar 26.35; 5. Haber 26.39 (Železničar) 6. Jeglič (Rapid) 27.12; 7. März (Rapid) 27.22. 8. Grohar (Žel.) 9. Bergant (ISSK Maribor).

SK Železničar na turneji.

V sredo je SK Železničar igral v Zemunu proti tamkajšnjemu prvaku SK Sparta 2:2; v soboto pa v Novem Sadu proti Radnički SK tudi 2:2. Vsakakor so doseženi rezultati prav dobri, posebno, če upoštevamo, da nista igrala Frangeš in Wagner. Moštvo je odigralo včeraj zadnjo tekmo proti SK Vojvodina v Novem Sadu in se vrne danes popoldne zopet v Maribor.

Jugoslavija: Bolgarija 2:2 (1:1).

V Sofiji se je včeraj vršila meddržavna tekma med našo in bolgarsko reprezentanco, ki je končala neodločeno 2:2. Naša reprezentanca je bila sestavljena večinoma iz beograjskih igralcev.

Zagreb: Hašk: Concordia 3:0 (3:0). S to zmago je Hašk dosegel letošnje prvenstvo ZNP.

Bukarešta: Jugoslavija (Beograd): reprezentanca Bukarešta 7:0 (4:0) Jugoslavija: Juventus 1:1 (0:0).

Gradec: prvenstvena tekma GAK: Sturm 2:1 (1:1) GZK je postal prvak Štajerske.

Dunaj: Sportklub: Post 2:1 (0:1); Rapid: Slovan 3:3 (2:1); Sportklub: Fulata Serail 6:1 (4:0).

Krakov: amaterska meddržavna tekma Poljska: Avstrija 3:1.

Praga: meddržavna tekma Češko-slovaška: Španija 2:2 (0:0).

Mednarodna tekma motornih plugov bo meseca septembra v Beogradu. Priredi jo Srbska kmetijska družba s pomočjo ministrstva za kmetijstvo.

Čiščenje naših krajevnih imen

(Piše Davorin Žunkovič.)

8. »Brezje« ali »Brežje«?

Nedavno se je razvila javna polemika, ali je zgodovinsko pravilnejše »Devica Marija v Brezju« ali »D. M. na Brežju«. Kozlerjev slovenski zemljevid piše celo »v gošči«, k čemur ga je očitvidno zapeljalo nemško ime: »Frau Stauden«.

Da se je v krajini »Pobrežje« pri Mariboru, kakor tudi drugod, rabilo in ustalilo za kak del te krajine tudi enostavnejše ime »Brežje«, to ne potrebuje nikake nadaljine utemeljitve. Vrh tega lahko spozna vsakdo, da je tam nekdanj res tekla Drava, ker so še dobro videti obrežja stare struge. Ljudsko izvestilo še celo ve, da so v stari dobi tam tudi pristajali dravski splavarji. Nesporno je torej, da je bilo tam enkrat brežje ali, če se hočemo še točneje izraziti, da je tam staro brežje v primeri k današnjemu novemu.

Služaj je pa hotel, da so tam ob cerkvi namenoma nasadili breze, da se na ta način vidno podpre prisiljena etimologija imena »Brezje«. Toda breze so same to nakano uničile in se vselej posušile, dasi rastejo v okolišju brez težkoč, kakor da bi ne hotele biti skrivne napačnega tolmačenja tega krajevnega imena.

Nadalje lahko tu smelo izrazimo mnenje, da je ogromna večina vseh krajevnih imen s korenino »brez« napačna. — Nad Mariborom imamo n. pr. naselbino in železniško postajo »Brezno« tik ob bregu Drave, torej v resnici »Brežno«. Ako bi pa bila dala kaka »breza« povod k temu označenju, bi bili nemški priseljenci skoro gotovo iz tega napravili kak »Birk-«. Birken-« ali »Pirkdorf«, kakor drugod. Kajti to ni bilo težko zvedeti, da tiči v imenu »Brezno«, ako bi se bilo res tako izgovarjalo, korenina »breza«, in kaj ta v slovenščini pomenja. Toda v nobeni nam znani listini od srednjega veka do danes ne najdemo takega prevoda in tudi ne v tem, kakor v mnogih sličnih slučajih, kaj drugega kot oblike: »Vre-

zen« (l. 1140), »Vresne« (l. 1196), »Vrezin« (l. 1283) in nadalje zgolj »Fresen«.

Natančnejši pregled lege vsake naselbine te vrste bo menda povsod potrdil naše tolmačenje in privedel s časom tudi širšo javnost k vedno jasnejšemu spoznanju, da rastline kakor tudi živali že radi krajevne nestalnosti ne vsebujejo kake privlačne moči za poimenitev kake naselbine. — Kot »brezje« označuje seveda posamezni posestnik kako parcelo svoje zemlje, ko razvrščuje svoja gospodarska dela, dokler rastejo tam v resnici breze, toda o tem že čisto njegov sosed ničesar ne ve, kaj pa še le tuje!

Pravilno se morajo torej imena te vrste rabiti kot: »Brežno, Brežnica. Na Brežju« (tudi ne »v Brežju« ali »v Brežjah«), kakor vsprejeto tudi rabimo: »Brežice, Breževje, Pobrežje, Zabrežje.«

9. »Rošpoh« ali »Razbok«?

Severozapadno od Maribora je občina, katero so Nemci pred prevratom uradno poimenovali kot »Rossbach«, Slovenci po brezmiselnosti po tem vzgledu kot »Rošpoh«. — Da pa ne bo nihče dal kakemu potoku, v katerem se je kdaj ali vsak dan napajal kak konj (»Ross-Bach«), radi tega imena, je naravno; vsekakor pa je dandanes težko dognati, kako se je glasil osnovni slovenski izraz, iz katerega se je razvilo to v nemščini nesmiselno ime. Ne motimo se sicer načelno, da se je prvotna oblika tega imena glasila: »Razbok, Razpok« ali »Razboka, Razpoka«, toda katero inačico naj izberemo kot najpristnejšo, je radi tega težavno, ker se nam v starih listinah ni ohranila nobena druga oblika, ki bi nam dala kak migljaj pri izbori imena, in nas pušča v tem slučaju celo ljudsko ustno izročilo popolnoma na razkrižju.

Smatramo pa inačico »Razbok« kot najverjetnejšo radi ugotovitve, da dela tamošnji potok vendar nekako izdatno zarezo pobočjem spremljajočih ga

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

119

Lukrecija je vstala.

»Nikdar«, je dejala z istim mirom kakor prej, »ne bom žrtvovala svojih koristi sanjarijam prismojene starke, pa najsi bo njena vdanost do vas še tako velika in očitna. Poslušajte zdaj vi, dragi oče. Kolnem se vam, da ni nikake nevarnosti za vaše življenje. Pa tudi če bila kaka zarota proti vam, bi se morala razbiti ob znojno zidovja tega gradu. Moji ogleduhi brskajo neprestano po vsem otoku. Obrežje je nadzorovano. Nobena ladja ne more pristati, ne da bi jaz izvedela. Obleganje lahko vzdržimo leto dni; takšno posadko imam tu, da bi se sleherni mož vrgel z viška teh skal v globčino, če bi mu jaz velela. Orožja in živil imam dovolj. Za vse je preskrbljeno. Bodite prepričani, da v Vatikanu samem niste bolj varni kakor tu...«

Te besede so polagoma dosegale svoj namen. Stari Borgia je pomišljal, da Lukrecija nikakor ne pretirava: bilo je v resnici nemogoče, prodreti v grad od zunaj, bodisi s silo, bodisi z zvižajo. Lukrecija je opazila preobrat, ki se je vršil v očetovi glavi.

»Glejte, oče, ali niste bili že celo tako daleč, da ste hoteli verovati v strahove? ... Pa vi! ... Mislili ste, da vidite prikazen grofice Onorate, pa ste videli samo njeno hčer, ki se je izprehajala po vrtu...«

»To je res,« je zamrmral papež.

»Nobene nevarnosti ni, niti naravne, niti nadnaravne... Resnica je le, da se vrnete v Rim mogočnejši, nego kdaj poprej... Ali ste mislili včasih na to, da je en sam človek dovolj, da se poruši vladarstvo? Tak človek živi... On je bil začetek naše nesreče... Njemu se imamo zahvaliti, da se je Cezar seznanil s porazom, in da ste se morali vi zateči na Caprero!...«

»Ragastens!« jo je prekinil papež. »Ah, njega sovražim s takšnim sovraštvom, da bi rad tvegaj življenje in oblast, samo da ga morem zadeti!...«

Lukrecija se je stresla od veselja. Ubrala je bila pravo struno.

»Ta želja je že vresničena, dragi oče!« je dejala s krepkim glasom.

»Kaj praviš? ... Ragastens je zmagonosni gospodar Monteforta!...«

»Česar niste zmogli vi s svojim diplomatstvom, in

česar ni zmozel Cezar s svojim orožjem, sem storila jaz, toda s svojim ženskim orožjem in diplomatstvom. Zadela sem, ali bolje rečeno, zadela bom Ragastensa v globino srca.«

»Če si to res storila, hčerka moja,« je vzkliknil papež, »si lahko laskaš, da si dobri angelj naše hiše.«

»Storila sem to,« je dejala Lukrecija z mračnim ponosom. »In v par besedah vam hočem razložiti, kako. Ragastens je vzljubil neko žensko. Toda njegova ljubezen ni izmed tistih navdušenih strasti, ki se porajajo in umirajo brez pravega vzroka. On ljubi z vso svojo dušo, z vsem svojim umom, in z vsem svojim telesom. On ljubi tako, da bo umrl v solzah, bolečinah in obupu, ako ga zadenem v njegovi ljubezni. Ženska pa, ki jo ljubi, se imenuje Beatrice, grofica Alma!«

»Ah! Prekrasno! Čudovito! Inenitno!«

»Dočim je Cezar bežal,« je nadaljevala ona, »dočim ste se vi pripravljali, da naglo zapustite Tivoli, sem jaz premišljala in ugibala! Govorila sem si, da je naša hiša našla v tem Ragastensu tisto peščeno zrno, ki je včasih dovolj, da pade ravnotežje, in da ga treba streti, naj stane, kar hoče. In izbrala sem pravo mesto, kamor ga hočem zadeti. Po sunku z mečem ali sulico človek še lahko ozdravi. Po srčni rani pa ne ozdravi več, če se je ljubezen polastila v živem bitju vseh življenjskih sil... Podala sem se na vojsko po svoje: ujela sem Beatrice. Privredla sem jo semkaj. Ali razumete, oče? Ali še vedno zahtevate, naj ji vrnem svobodo?«

»Nikakor ne, corpo di bacco! Tudi ne, če bi mi v resnici pretila nevarnost! Makar če bi moral tvegati življenje! Maščevati se nad Ragastensom! Ah, za to veselje bi dal najlepšo laško provincijo! Toda povej, kaj misliš storiti z malo? Ali je mož ne bo iskal, ali je ne bo morebiti našel?« »Ne bo je dolgo iskal,« je dejala Lukrecija z zmagovitim smehljajem. »Kajti namerjam mu je poslati nazaj...«

»Ne razumem te...«

»Vrnem mu jo oskrunjeno...«

Stari Borgia sam se je stresel od groze, ko je slišal glas, s katerim Lukrecija izrekla te besede, polne divjega sovraštva. Hči pa je nadaljevala z nekakim zanosom:

»Cezar bo jutri tu... Ah, oče moj, vem, da gijite do njega nevem kakšne krivične misli. Cezar je zmogel vseh zločinov, to je res, toda Cezar je prevdaren človek. On ve, da brez vas ne more ničesar, on ve, da se poruši tudi njegova moč, ako vi več ne živite... Ničesar se vam ni treba bati od njegove strani. Zlasti v tem trenutku, v trenutku, ko more

edino vaš vpliv, vpliv papeža, namestnika božjega, pripraviti Rimljane zopet do pokorščine.«

»To je res!...«

»Cezar pride jutri,« je povzela Lukrecija. »Jutri bo hči grofa Alma — Cezarjeva priljubljenica. Njega navdaja do nje takšna strast... Le naj pride Ragastens zahtevati od nas svojo ljubljeno, vrnili mu bomo živo cunjo!... Ljubita se! Prisegla sta si, da se združita drug z drugim. Drug za drugega živita. Predstavljajte si, dragi oče, prihodnje snidenje teh dveh zaljubljenecv; ali si morete naslikati kruto sramoto prvega in neutolažljivi obup drugega?...«

»Dovolj, hčerka, dovolj!... Ti si me vredna!«

»Da, ponašam se, da sem prava hči rodbine Borgia.«

Oče in hči sta se spogledala. Dante je menda v svojih božanskih in peklenjskih vizijah včasih mislil na take poglede. Lukrecija je odšla, toda ne skozi sobo, kjer je bila govorila z Giacomom. Krenila je v kabinet, ki je vodil v papeževo sobo ter se je na drugi strani odpiral na hodnik. Naglo je hitela skozi ta kabinet, kakor da bi se ji zdelo, da je nekdo tukaj. Toda, bilo ni nikogar.

Hitro je odprla nasprotna vrata; zdaj se ji je očeh zasvetila zadovoljnost. Na drugem koncu hodnika je bila zapazila senco, ki se je naglo oddaljevala. In v tej senci je bila spoznala abata Angela.

Dospelša v mali salon, kamor je prihajala po navadi, je Lukrecija velela poklicati abata. Nekaj minut nato je stopil pred njo.

»No,« mu je dejala Lukrecija iz tesne bližine na uho, »kako je z nama, dragi Angelo?... Zdi se, da se vaši stari čarovnici nič ne mudi!...«

»Čakal sem vaših ukazov...«

»Stori torej... Toda, ali si gotov, da bo pripravljena?...«

»Da, signora!...«

»Dobro. Toda človek mora biti pripravljen na vse slučaje. Ako bi ona kazala, da ima namen, čakati še par dni, vam je treba samo ponoviti razgovor, ki sem ga pravkar imela s svojim očetom...«

»Kakšen razgovor, milostljiva?«

»Razgovor, ki ste ga slišali iz kabineta. Nikar se ne delajte otroka, dragi Angelo. Idite in požurite se!«

(Nadaljevanje sledi.)

Posredovalnica Iv. Godina, Maribor, Tattenbachova ul. št. 19 I. prodaja:

Veleposestvo obsega 150 oralov, od tega okroglo 40 oralov, 3¼ vinograda, njive, travniki, sadonosnik, ostalo lep bukov gozd za sečnjo, poleg stanovanjska hiša z gospodarskimi poslopji. Cena 650.000 Din.

Posestvo meri 130 oralov, 26. or. obsejanih in zasajenih njiv, travniki, sadovnjak ostalo deloma gozd za sečnjo. — Cena 400.000 Din.

Kmečko posestvo, obsega 56 oralov, njive, travniki, sadonosnik in 30 or. lepega gozda, z inventarjem. Cena 280.000 Din.

Vinogradniško posestvo, okroglo 20 oralov, njive, travnik, sadovnjak in ca 13 or. smrekovega gozda za sečnjo. Cena 185.000 Din.

Boljša kmečko posestvo 36 oralov, njiv, travnikov, veliki sadonosnik in lep gozd, z boljšo stanovanjsko hišo z živilnim in mrtvim inventarjem. Cena Din 250.000.

Hišo z gostilno trgovino in trafiko, z

vrtom v Dravski dolini. Cena 120.000 Din.

Hišo s trgovino z mešanim blagom, ob glavni cesti in poleg postajališča. Cena 120.000 Din.

Enonadstropno hišo z restavracijo, centrum, Maribor.

Tri izvrstno 1doče gostilne »Periferija« Maribor. Graščinska posestva, boljša kmečka in manjša posestva, hiše, vile, trgovske lokale in gostilne. Vseh vrst posestva, hiše, vile, itd. iščem za svoje reflektante.

Elektroinštalacije,

montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopj vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni ceni. XII

Posebajte hotel, restavracijo

»Mariborski dvor« Oset. Prenosišča, kopalnice, garaže, hotelski avto. 1677

Mizarstvo Ciril Razboršek,

Taborska ulica 22, izdeluje pohištvo in renoviranja. XV

»PARK« kavarna

koncert ob vsakem vremenu. 1756

Mesto in dežela!

Otomana, nova, moderna Din 550—650. Madrace, vložke po cen. Židovska ul. 4, Maribor. 1658

Čisto opremljeno sobo

z elektr. razsvetljavo ter zajutrkom se odda s 1. julijem za 300 Din. Naslov v upravi lista. ?

Inserirajte

v

„Večerniku“

Traini kodri

so res držali, samo ako so bili od tvrdke MALY

Cena pivu -- padla

Sporočam cenjenemu občinstvu in svojim gostom, da točim od danes naprej pivo po stari ceni v moji restavraciji. Čez ulico pri litri Dinar 1. — cenejše. Priporoča se 1659

ANTON EMERŠIČ, restavrater, Aleksandrova cesta 18.

Igralce državne razredne loterije opozarjamo, da so

nove srečke že prispele

Zrebanje I. razreda 20. kola bo že

8. julija 1930

Kupujte srečke za novo kolo v upravi „JUTRA“ in „VEČERNIKA“, Maribor Aleksandrova cesta šte. 13.